

Studie

Rentabiliteits- en kostprijsanalyse vleesvee

September 2012

José Gavilan, Joeri Deuninck, Luc Somers, Joost D'hooghe

Afdeling Monitoring en Studie
Vlaamse overheid | Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Landbouw
en Visserij

RENTABILITEITS- EN KOSTPRIJSANALYSE VLEESVEE

Entiteit: Departement Landbouw en Visserij

Afdeling: Monitoring en Studie

Auteurs(s): José Gavilan, Joeri Deuninck, Luc Somers, Joost D'hooghe

Datum: 12/07/2012

Met dank aan:

Laurence Hubrecht van de Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van het Departement Landbouw en Visserij.

COLOFON

Samenstelling

Entiteit: Departement Landbouw en Visserij

Afdeling: Monitoring en Studie

Verantwoordelijke uitgever

Jules Van Liefferinge, secretaris-generaal Departement Landbouw en Visserij

Depotnummer

D/2012/3241/180

Druk

Vlaamse overheid

Voor bijkomende exemplaren neemt u contact op met

Afdeling Monitoring en Studie

Koning Albert II-laan 35 bus 40

1030 Brussel

Tel. 02 552 78 20 | Fax 02 552 78 21 | ams@vlaanderen.be

Een digitale versie vindt u terug op

www.vlaanderen.be/landbouw

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt:

Gavilan, S., Deuninck, J., Somers, L., en D'hooghe, J. (2012) *Rentabiliteits- en kostprijsanalyse vee*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel.

Graag vernemen we het als u naar dit rapport verwijst in een publicatie. Als u een exemplaar ervan opstuurt, nemen we het op in onze bibliotheek.

Wij doen ons best om alle informatie, webpagina's en downloadbare documenten voor iedereen maximaal toegankelijk te maken. Indien u echter toch problemen ondervindt om bepaalde gegevens te raadplegen, willen wij u hierbij graag helpen. U kunt steeds contact met ons opnemen.

Wilt u op de hoogte gehouden worden van onze nieuwste publicaties, schrijf u dan in op de AMS-nieuwsflash via de onderstaande link:

<http://www.vlaanderen.be/landbouw/studies/nieuwsflash>

INHOUD

RENTABILITEIT EN KOSTPRIJSANALYSE VLEESVEE	0
SAMENVATTING	5
1. INLEIDING	1
2. METHODOLOGIE EN SELECTIE VAN BEDRIJVEN	2
1 SELECTIE BEDRIJVEN EN AFBAKENING BEDRIJFSTAK	2
2 METHODOLOGIE	2
3. TECHNISCHE EN ECONOMISCHE KENGETALLEN	5
4. RENTABILITEIT- EN KOSTPRIJSANALYSE VLEESVEE	7
1 RESULTATEN IN EURO PER ZOOGKOE	7
1.1 Totaal van de bedrijven	7
1.2 Spreiding resultaten volgens bruto saldo in euro per zoogkoe	10
1.3 Spreiding resultaten volgens familiaal arbeidsinkomen in euro per zoogkoe	11
2 RESULTATEN IN EURO / 100 KG VLEES (LEVEND GEWICHT)	13
5. CONCLUSIES	14
FIGURENLIJST	15
TABELLENLIJST	15
BIJLAGEN	16
BIJLAGE 1: DEFINITIES TECHNISCHE EN ECONOMISCHE KENGETALLEN	16
BIJLAGE 2: DEFINITIE KOSTEN EN OPBRENGSTEN	18

SAMENVATTING

Dit rapport is een rentabiliteits- en kostprijsanalyse van de vleesveesector en kadert in één van de actiepunten van het Vlaams Actieplan voor de Vleesveehouderij opgemaakt naar aanleiding van de dialoogdagen vleesveehouderij. Het rapport gaat dieper in op de belangrijkste technische en economische resultaten van de vleesveehouderij op basis van het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN). Het LMN is het boekhoudpakket beheerd door de afdeling Monitoring en Studie van het departement Landbouw en Visserij.

In 2010 bedragen de totale kosten exclusief een vergoeding voor eigen arbeid 1.978 euro per zoogkoe. De totale opbrengst (inclusief de zoogkoeienpremie maar exclusief de toeslagrechten) bedraagt 1.879 euro per zoogkoe. Het familiaal arbeidsinkomen is daardoor met -99 euro per zoogkoe negatief. Dat houdt in dat niet alle kosten (exclusief eigen arbeid) vergoed worden. De vleesveesector heeft ten opzichte van een aantal andere sectoren wel te maken met hoge fictieve intresten op kapitaal, vooral dan op het levend kapitaal. Indien de toeslagrechten in aanmerking genomen worden (210 euro per zoogkoe) is het familiaal arbeidsinkomen positief, zij het onvoldoende om de eigen arbeid (757 euro per zoogkoe) volledig te vergoeden.

De spreiding tussen de bedrijven is zeer groot. Het verschil in bruto saldo tussen de 50% bedrijven met het hoogste en de 50% bedrijven met het laagst bruto saldo bedraagt 610 euro per zoogkoe: 1.114 euro tegenover 504 euro per zoogkoe. Dit is vooral een gevolg van hogere totale opbrengsten (+30%) en – in mindere mate – lagere variabele kosten (-10%). Het familiaal arbeidsinkomen ligt eveneens hoger: 170 euro tegenover -335 euro per zoogkoe.

De 50% bedrijven met het hoogste bruto saldo hebben algemeen betere technische en economische kengetallen: een hogere kalvingsindex en een lagere tussenkalf tijd, een lager sterftepercentage, een lager krachtvoerdersverbruik, een betere jaargroei per zoogkoe en een hogere dagelijkse groei van de stieren en een hogere verkoops prijs per kg vlees.

1. INLEIDING

Naar aanleiding van de dialoogdagen vleesveehouderij, die in de eerste helft van 2009 hebben plaatsgevonden, werd een Vlaams actieplan voor de vleesveehouderij opgemaakt. In dit actieplan staan verschillende acties die betrekking hebben op de rentabiliteit van de vleesveesector. Dit document is een gevolg van de uitvoering van de actie: het in kaart brengen van de rentabiliteit in de vleesveesector.

Doelstelling van het rapport is een rentabiliteits- en kostprijsanalyse van de vleesveesector. Het rapport gaat dieper in op de belangrijkste technische kengetallen en economische resultaten van de vleesveesector op basis van het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN). Het LMN is het boekhoudpakket dat beheerd wordt door de afdeling Monitoring en Studie (AMS) van het Departement Landbouw en Visserij.

Na de introductie wordt in deel twee kort ingegaan op de methodologie en de selectie van de bedrijven. Deel drie geeft een overzicht van een aantal technische en economische kengetallen: vruchtbaarheid, sterfte, groei, krachtvoederverbruik, en verkoop van dieren. In deel vier worden de economische resultaten weergegeven voor het totaal van de bedrijven en voor de 50% bedrijven met het hoogste en de 50% bedrijven met het laagste bruto saldo (BS). Dat geeft een indicatie van de spreiding. Voor die twee groepen bedrijven worden eveneens de technische en economische kengetallen berekend. Aanvullend worden in dit deel de economische resultaten gegeven voor de 50% bedrijven met het hoogste en de 50% bedrijven met het laagste familiaal arbeidsinkomen (FAI). Ten slotte worden in deel vijf de belangrijkste conclusies nog eens op een rijtje gezet.

2. METHODOLOGIE EN SELECTIE VAN BEDRIJVEN

1 SELECTIE BEDRIJVEN EN AFBAKENING BEDRIJFSTAK

De data zijn afkomstig uit het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN), dat beheerd wordt door de afdeling Monitoring en Studie (AMS) van het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid. Het LMN vloeit voort uit de verplichting om bedrijfseconomische gegevens aan te leveren aan het Farm Accountancy Data Network (FADN) van de Europese Unie. Aan het LMN nemen ongeveer 760 Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven uit verschillende sectoren deel. Het doel van het LMN is het verzamelen, registreren, verwerken en analyseren van economische, technische en milieukundige boekhoudgegevens van de deelnemende bedrijven. Dat resulteert in een aantal rapporten en studies die onder meer dienen voor de evaluatie van de toestand van de land- en tuinbouw en voor ondersteuning van het beleid.

De basisperiode voor het bijhouden van de boekhoudingen is een boekjaar, dat samenvalt met een kalenderjaar (1 januari – 31 december). In deze studie maken we gebruik van data voor het boekjaar 2009 en het boekjaar 2010.

De beschrijving van de rentabiliteit en de kostprijsanalyse gebeurt op niveau van de bedrijfstak vleesvee, en niet op het niveau van het volledige bedrijf. Kosten en opbrengsten gemaakt op het bedrijf (bedrijfsniveau) worden toegewezen aan de verschillende op het bedrijf aanwezige bedrijfstakken (bedrijfstakniveau). De kosten en opbrengsten van de bedrijfstak 'zoogkoeien', 'mannelijk jongvee van zoogkoeien' en 'vrouwelijk jongvee van zoogkoeien' worden hierbij gesommeerd. Naast gespecialiseerde vleesveebedrijven zijn er een groot aantal bedrijven die vleesvee combineren met melkvee en/of akkerbouw. De kosten en opbrengsten van die activiteiten worden niet mee in rekening genomen. Alle kosten en opbrengsten zijn exclusief BTW.

Niet alle bedrijven met vleesvee zijn opgenomen in de analyse. Enkel bedrijven met minstens 20 zoogkoeien waarvan minstens 90% van het ras Belgisch Wit-blauw komen in aanmerking. Bovendien worden enkel gesloten vleesveebedrijven meegenomen. De afbakening van gesloten en open bedrijven gebeurt op basis van de leeftijd van het verhandeld jongvee en op basis van de verhouding "verkochte jongvee ten opzichte van het aantal geboren en aangekochte kalveren" en de verhouding "aangekocht jongvee ten opzichte van het aantal geboren en aangekochte kalveren". Een gesloten bedrijf is een bedrijf waarvan de verhouding aangekochte kalveren of verkochte kalveren van minder dan 1 jaar ten opzichte van de som van het aantal geboren kalveren en het aantal aangekochte kalveren van minder dan 1 jaar kleiner is dan 25%.

De outliers (i.e. bedrijven die meer dan viermaal de standaarddeviatie overschrijden) worden verwijderd. De outliers worden verwijderd op basis van de variabele, de vaste, de totale kosten exclusief en inclusief vergoeding eigen arbeid, en de totale opbrengsten en dat uitgedrukt in euro / zoogkoe en in euro / 100 kg vleesproductie levend gewicht. Voor de analyse van de gesloten vleesveebedrijven blijven er na het verwijderen van de outliers 72 bedrijven voor boekjaar 2009 en 71 bedrijven voor boekjaar 2010 over.

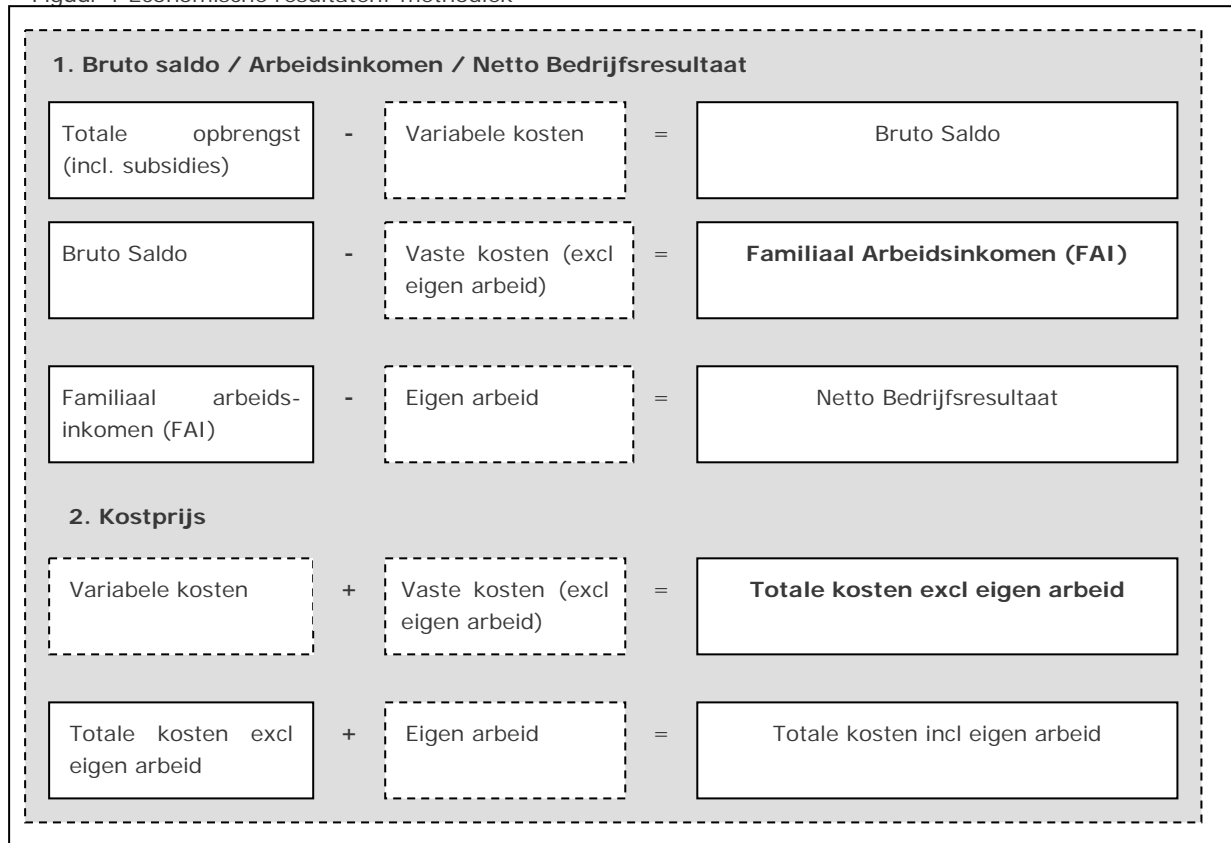
2 METHODOLOGIE

Het rapport geeft een overzicht van de belangrijkste technische en economische kengetallen en de economische resultaten. De kengetallen beschrijven de vruchtbaarheid, de sterfte, de groei, het krachtvoerconsumptie en de verkoop van de dieren. Bijlage 1 geeft een overzicht van de kengetallen en hun definities.

De analyse van de economische resultaten bestaat uit twee onderdelen. Figuur 1 gaat dieper in op de methodiek. Het bruto saldo (BS), het familiaal arbeidsinkomen (FAI) en het netto bedrijfsresultaat (NBR)

worden berekend op basis van de opbrengsten en de kosten. Bijlage 2 geeft een gedetailleerd overzicht van de definities van kosten en opbrengsten. De totale opbrengst is gelijk aan de zoogkoeienpremie en de totale omzet en aanwas. Die laatste omvat naast de opbrengst uit verkoop – de belangrijkste post - eveneens de aankoop van dieren, de waardeverandering van de veestapel, en een aantal overige opbrengsten. De totale opbrengst is exclusief de ontkoppelde steun (i.e. bedrijfstoeslag). De totale opbrengst min de variabele kosten geeft het bruto saldo (BS). Het BS min de vaste kosten (excl. vergoeding eigen arbeid van de bedrijfsleider en de gezinsleden) geeft het familiaal arbeidsinkomen (FAI). Het FAI min de vergoeding voor de eigen arbeid van de bedrijfsleider en de gezinsleden levert uiteindelijk het netto bedrijfsresultaat (NBR) op.

Figuur 1 Economische resultaten: methodiek

Het rapport gaat eveneens in op de belangrijkste kostenposten en het aandeel ervan in de totale kosten. De variabele kosten plus de vaste kosten excl. eigen arbeid geeft de totale kosten excl. eigen arbeid. De totale kosten excl. eigen arbeid plus de vergoeding voor de eigen arbeid van de bedrijfsleider en de gezinsleden is gelijk aan de totale kosten incl. eigen arbeid.

De vergoeding voor eigen arbeid is een weergave van de (niet-betaalde) familiale arbeid die verricht wordt door de landbouwer en eventuele meewerkende gezinsleden. Die wordt berekend door de arbeidsuren opgegeven door de landbouwer te vermenigvuldigen met een vaste arbeidsvergoeding per uur (i.e. een uurloon). Het uurloon wordt bepaald op basis van de minimumlonen vastgesteld door het Nationaal Paritair Comité voor de land- en tuinbouw, verhoogd met de sociale lasten.

De economische resultaten worden uitgedrukt in euro per zoogkoe en in euro per 100 kg vleesproductie (levend gewicht). De vleesproductie (levend gewicht) is het gewicht van de dieren bij verkoop, de needslacht, de eindinventaris, min het gewicht bij aankoop en de begininventaris.

De economische resultaten zijn een gewogen gemiddelde. Dat houdt in dat rekening gehouden wordt met de grootte van de bedrijfstak op het bedrijf. De wegingsfactor is het aantal zoogkoeien voor de resultaten in euro per zoogkoe en het aantal kg vleesproductie voor de resultaten in euro per 100 kg vlees.

Naast de resultaten voor het totaal van de bedrijven, worden de resultaten gegeven voor de 50% bedrijven met het laagste en de 50% bedrijven met het hoogste bruto saldo (BS). Voor die twee groepen worden eveneens de technische en economische kengetallen bepaald. Aanvullend worden de economische resultaten weergegeven voor de 50% bedrijven met het laagste en de 50% bedrijven met het hoogste familiaal arbeidsinkomen (FAI).

De indeling van de bedrijven volgens twee groepen geeft een indicatie van de spreiding in de economische resultaten en de technische en economische kengetallen. De indeling gebeurt op basis van de mediaan van het bruto saldo / het familiaal arbeidsinkomen. Dat betekent dat de helft van de bedrijven een bruto saldo / familiaal arbeidsinkomen kleiner dan de mediaan heeft, en dat de andere helft een bruto saldo / familiaal arbeidsinkomen groter dan de mediaan heeft.

Om de leesbaarheid te verhogen wordt in de tekst de term stieren gebruikt voor mannelijk jongvee van zoogkoeien vanaf de geboorte tot de slachtleeftijd en de term vaarzen voor vrouwelijk jongvee van zoogkoeien vanaf de geboorte tot overgang naar zoogkoeien (bij eerste kalving).

3. TECHNISCHE EN ECONOMISCHE KENGETALLEN

Tabel 3.1 geeft een overzicht van een aantal technische en economische kengetallen voor de boekjaren 2009 en 2010. De kengetallen zijn ingedeeld volgens algemene bedrijfskenmerken, vruchtbaarheid en sterfte, voeder en groei, en verkoop.

De steekproef telt 71 bedrijven in 2010 met gemiddeld 48 zoogkoeien per bedrijf en een zoogkoeienquotum van 39 dieren. Het aantal stuks vaarzen per zoogkoe bedraagt in 2010 gemiddeld 1,12.

De leeftijd bij eerste kalving in 2010 is 30,7 maanden. De tussenkalftijd bedraagt 422 dagen. Het percentage levend geboren kalveren uit zoogkoeien en vaarzen ten opzichte van het aantal zoogkoeien is gelijk aan 96%. De kalvingsindex (i.e. het aantal levend geboren kalveren uit zoogkoeien en vaarzen gedeeld door het gemiddeld aantal aanwezige zoogkoeien) is 0,99. Het vervangingspercentage van de zoogkoeien komt uit op 39%.

Het sterftepercentage van de zoogkoeien ligt op 1,4 % in 2010. De sterfte is hoger bij de stieren (7,0%) dan bij de vaarzen (4,1%). De sterfte bij de stieren is vanaf de geboorte tot de verkoop. De sterfte van het jongvee (mannelijk en vrouwelijk) tot een leeftijd van één jaar bedraagt 9,8 %. Dit omvat zowel de gestorven als de doodgeboren dieren.

De jaargroei per afgekalfde zoogkoe (berekend als de vleesproductie van zoogkoeien, stieren en vaarzen gedeeld door het aantal kalvingen van zoogkoeien) bedraagt gemiddeld 553 kg / jaar in 2010. De stieren realiseren een groei van 952 g / dag. Het gemiddeld krachtvoerverbruik van stieren is 2,31 kg / dag. De prijs van het krachtvoeder ligt met 29,3 euro per 100 kg 11% hoger in 2010 dan in 2009.

De zoogkoeien worden op een leeftijd van 5,2 jaar verkocht voor een prijs van 1.951 euro / stuk. Voor de verkoop van stieren worden enkel dieren ouder dan één jaar meegenomen. Stieren worden in 2010 verkocht op een leeftijd van 20 maanden, aan een gewicht van 667 kg / stuk, en aan een prijs van 2.190 euro / stuk. De prijs per kg vlees (levend) bedraagt 3,18 euro. De prijzen liggen hoger in 2010 dan in 2009. De prijs per kg voor stieren is gemiddeld 3,5% hoger.

Tabel 1 Technische en economische kengetallen vleesvee, 2009-2010

	2009	2010
Algemene bedrijfskenmerken		
Aantal bedrijven	72	71
Aantal zoogkoeien	48	48
Omvang zoogkoeienquotum (aantal)	37	39
Aantal stuks vaarzen per zoogkoe	1,10	1,12
Vruchtbaarheid en sterfte		
Leeftijd bij eerste kalving zoogkoe (maanden)	30,4	30,7
Percentage levend geboren kalveren	96,4	96,1
Tussenkalftijd (dagen)	419	422
Kalvingsindex	0,97	0,99
Vervangingspercentage zoogkoeien (%)	38,4	38,7
Sterftepercentage stieren (%)	6,49	7,03
Sterftepercentage vaarzen (%)	4,12	3,67
Sterftepercentage zoogkoe (%)	1,53	1,43
Sterftepercentage jongvee (mannelijk + vrouwelijk) tot één jaar (incl. doodgeboren) (%)	10,30	9,84
Voeder en groei		
Jaargroei per afgekalfde zoogkoe (kg / jaar)	558	553
Groei stieren (g / dag)	931	952
Gemiddeld krachtvoerverbruik van stieren (kg / dag)	2,29	2,31
Prijs van het krachtvoer van stieren euro / 100kg)	26,0	29,3
Verkoop		
Gemiddelde leeftijd verkoop van zoogkoeien (jaren)	5,13	5,20
Gemiddelde leeftijd verkoop van stieren ouder dan 1 jaar (maanden)	20,0	20,2
Gewicht zoogkoe bij verkoop (kg / stuk) *	745	751
Gewicht stieren bij verkoop ouder dan 1 jaar (kg / stuk) *	651	667
Gewicht vaarzen bij verkoop ouder dan 1 jaar (kg / stuk) *	480	515
Gemiddelde prijs bij verkoop zoogkoeien (euro / stuk)	1.877	1.951
Gemiddelde prijs bij verkoop stieren ouder dan 1 jaar (euro / stuk)	2.120	2.190
Gemiddelde prijs bij verkoop vaarzen ouder dan 1 jaar (euro / stuk)	1.847	1.862
Gemiddelde prijs bij verkoop zoogkoeien (euro / kg levend)	2,58	2,66
Gemiddelde prijs bij verkoop stieren ouder dan 1 jaar (euro / kg levend)	3,07	3,18
Gemiddelde prijs bij verkoop vaarzen ouder dan 1 jaar (euro / kg levend)	2,91	3,18

* indien op voet verkocht is dit een geschat gewicht.

Bron: LMN

4. RENTABILITEIT- EN KOSTPRIJSANALYSE VLEESVEE

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de rendabiliteits- en kostprijsanalyse van de bedrijfstak vleesvee weergegeven. Deel 1 behandelt de rendabiliteit- en kostprijsanalyse uitgedrukt in euro / zoogkoe. In 1.1 worden de resultaten van de kostprijsanalyse voor het totaal van de bedrijven verduidelijkt. 1.2 toont de spreiding van de economische resultaten voor de 50% bedrijven met het laagste en de 50% bedrijven met het hoogste bruto saldo in euro per zoogkoe. Voor die twee groepen worden eveneens de technische en economische kengetallen weergegeven. In 1.3 komt de spreiding van de economische resultaten voor de 50% bedrijven met het laagste en de 50% bedrijven met het hoogste familiaal arbeidsinkomen aan bod.

Deel 2 geeft de resultaten van de rendabiliteit- en kostprijsanalyse uitgedrukt in euro / 100 kg vleesproductie (levend gewicht). Dat gebeurt enkel voor het totaal van de bedrijven en voor de hoofdcomponenten van de economische resultaten.

1 RESULTATEN IN EURO PER ZOOGKOE

1.1 Totaal van de bedrijven

Tabel 2 toont de economische resultaten in euro per zoogkoe. In 2010 bedragen de totale kosten exclusief vergoeding eigen arbeid gemiddeld 1.978 euro per zoogkoe. Dat betekent een toename van 5% ten opzichte van 2009. Dat is vooral een gevolg van hogere variabele kosten en - in mindere mate - hogere vaste kosten. De variabele kosten liggen hoger, vooral door hogere krachtvoeder- en dierenartskosten. De krachtvoederkosten zijn hoger door hogere krachtvoederprijzen (zie Tabel 1 hiervoor). De vaste kosten liggen ietwat hoger ten gevolge van hogere fictieve intresten en afschrijvingen. De vergoeding voor de eigen arbeid van de bedrijfsleider en meewerkende gezinsleden bedraagt 757 euro per zoogkoe in 2010. Dat brengt de totale kosten inclusief eigen arbeid op gemiddeld 2.735 euro per zoogkoe.

Tabel 2 toont in detail de verschillende kostenposten. Figuur 2 geeft aansluitend het aandeel van de kostenposten in de totale kosten inclusief een vergoeding voor eigen arbeid. De kosten voor ruwvoer zijn uitgesplitst volgens variabele kosten, vaste kosten, en een vergoeding voor eigen arbeid. De variabele kosten hebben in 2010 een aandeel in de totale kosten inclusief eigen arbeid van 40%. Het aandeel van de vaste kosten bedraagt 32% en dat van de eigen arbeid 28% (Figuur 2).

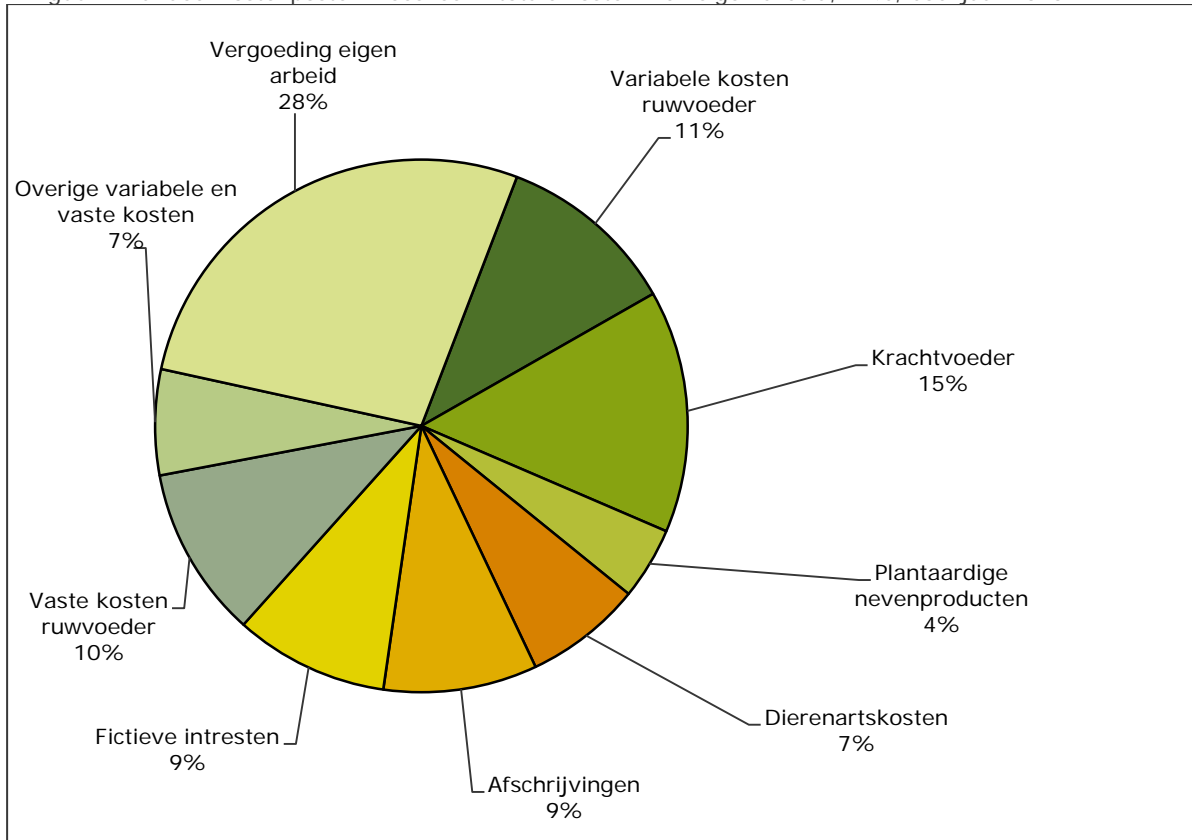
Binnen de variabele kosten zijn de voederkosten de belangrijkste kostenpost met een aandeel van 30% in de totale kosten waarvan 11% voor ruwvoer, 15% voor krachtvoeder en 4% voor plantaardige nevenproducten (perspulp, draf, stro, enz.). Dierenartskosten en andere variabele kostenposten zijn in 2010 goed voor 7% en 2% van de totale kosten incl. vergoeding eigen arbeid. De vaste kosten van ruwvoer zijn met een aandeel van 10% in 2010 in de totale kosten de grootste kostenpost onder de vaste kosten. De tweede belangrijkste kostenpost in de vaste kosten zijn de fictieve intresten met een aandeel van 9,5%, gevolgd door de afschrijvingen met een aandeel van 8,5%. De vergoeding eigen arbeid komt uit op 28%. De eigen arbeid voor ruwvoer heeft een aandeel van 7% (i.e. ongeveer 25% van het totaal van de eigen arbeid).

De voederkosten hebben een groot aandeel in de totale kosten. De totale ruwvoerkost (variabel, vast en vergoeding voor eigen arbeid) is goed voor 28% van de totale kosten inclusief eigen arbeid. De totale voederkosten (ruwvoeder, krachtvoeder en plantaardige nevenproducten) hebben een aandeel van 47,5%.

Het valt daarnaast op dat de fictieve intresten bij vleesvee een groot aandeel in de totale kosten hebben. Jaarlijks wordt een fictieve intrest van 5% gerekend op het gebouwenkapitaal in eigendom en op het bedrijfskapitaal (levend, dood, en omlopend kapitaal). Dit laatste onafhankelijk of dit met eigen of vreemd vermogen gefinancierd is. Fictieve intresten zijn kosten die in realiteit niet gemaakt worden en vormen een opportuiniteitskost. Opportuiniteitskosten zijn de niet gerealiseerde baten van een alternatieve aanwending van

het kapitaal (bv. rente op de bank). Een groot deel van de fictieve interesten bij vleesvee bestaat uit fictieve interesten op levend kapitaal (i.e. de dieren).

Figuur 2 Aandeel kostenposten vleesvee in totale kosten incl. eigen arbeid, in %, boekjaar 2010

Bron: LMN

De totale opbrengst inclusief de zoogkoeienpremie bedraagt 1.879 euro per zoogkoe in 2010. Dat is bijna 5% hoger dan in 2009 als gevolg van de hogere vleesprijs per kg (zie Tabel 1 hiervoor). De zoogkoeienpremie is – uitgemiddeld over alle zoogkoeien - gelijk aan 179 euro per zoogkoe. De ontkoppelde steun (i.e. bedrijfstoelage) zit niet in de totale opbrengst en wordt onderaan in de tabel ter informatie meegegeven. In 2010 bedraagt die 221 euro per zoogkoe.

Het bruto saldo (i.e. totale opbrengst min variabele kosten) is in 2010 gelijk aan 789 euro per zoogkoe. Het familiaal arbeidsinkomen (bruto saldo min vaste kosten) is met -99 euro per zoogkoe negatief in 2010. In 2009 was dat eveneens het geval. Dat houdt in dat niet alle kosten (exclusief eigen arbeid!) vergoed worden. Het netto bedrijfsresultaat (familiaal arbeidsinkomen min eigen arbeid) is sterk negatief (-856 euro per zoogkoe). Indien de bedrijfstoelage in rekening gebracht wordt is het familiaal arbeidsinkomen positief. Het netto bedrijfsresultaat is dat niet.

Tabel 2 Economische resultaten vleesvee in euro per zoogkoe voor de periode 2009 – 2010: boekjaren 2008 en 2009: totaal + onderscheid 50% bedrijven met laagste en 50% bedrijven met hoogste bruto saldo (BS)

	2010				Totaal 2009
	Totaal	50% bedrijven laagste BS	50% bedrijven hoogste BS	Verschil hoogste - laagste BS	
Aantal bedrijven	71	35	36	-	72
Aantal zoogkoeien	48	52	44	-6	48
Variabele kosten (1)	1.090	1.144	1.028	-116	1.026
Subtotaal voederkosten	829	852	801	-51	789
<i>Variabele kosten ruwvoeder</i>	<i>302</i>	<i>303</i>	<i>300</i>	<i>-3</i>	<i>299</i>
<i>Krachtvoeder</i>	<i>406</i>	<i>424</i>	<i>385</i>	<i>-39</i>	<i>373</i>
<i>Plantaardige nevenproducten</i>	<i>121</i>	<i>125</i>	<i>117</i>	<i>-8</i>	<i>118</i>
Dierenartskosten	196	222	167	-55	173
Overige variabele kosten	65	70	59	-11	64
Vaste kosten (2)	888	839	944	105	865
Afschrijvingen	231	210	256	46	226
Fictieve intresten	258	247	272	25	249
Werktuigkosten	44	41	46	5	41
Diverse kosten gebouwen en gronden	38	28	48	20	35
Vaste kosten ruwvoeder	287	287	287	0	286
Overige vaste kosten	30	25	36	11	27
Totale kosten excl. eigen arbeid	1.978	1.983	1.972	-11	1.891
Vergoeding eigen arbeid (3)	757	696	826	130	852
<i>Eigen arbeid ruwvoeder</i>	<i>183</i>	<i>170</i>	<i>197</i>	<i>27</i>	<i>192</i>
Totale kosten, incl. eigen arbeid	2.735	2.679	2.798	119	2.743
Opbrengst en bedrijfsresultaat					
Totale opbrengst (4)	1.879	1.648	2.142	494	1.795
Omzet en aanwas	1.699	1489	1.940	451	1.623
Zoogkoeienpremie	179	159	203	44	171
Bruto saldo (5) = (4) – (1)	789	504	1.114	610	769
Familiaal arbeidsinkomen (6) = (5) – (2)	-99	-335	170	505	-96
Netto bedrijfsresultaat (7) = (6) – (3)	-856	-1.031	-656	375	-948
Bedrijfstoeslag	221	212	232	20	235

Bron: LMN

1.2 Spreiding resultaten volgens bruto saldo in euro per zoogkoe

Tabel 2 toont eveneens de economische resultaten voor de 50% bedrijven met het laagste en de 50% bedrijven met het hoogste bruto saldo. De spreiding is zeer groot. Er is een verschil in bruto saldo van 610 euro per zoogkoe (1.114 euro versus 504 euro per zoogkoe). Dat is vooral een gevolg van hogere totale opbrengsten (+30%) en – in mindere mate – van lagere variabele kosten (-10%) door lagere dierenarts- en krachtvoederkosten.

Daarentegen hebben de 50% bedrijven met het hoogste bruto saldo hogere vaste kosten (+12,5%). Dat is vooral door hogere kosten voor afschrijvingen (+22%) en fictieve intresten (+10%). De hogere vaste kosten wegen echter niet op tegen de lagere variabele kosten en de hogere opbrengsten. Het familiaal arbeidsinkomen ligt daardoor een stuk hoger voor de 50% bedrijven met het hoogste bruto saldo: 170 versus -335 euro per zoogkoe.

De totale kosten exclusief eigen arbeid liggen nagenoeg op hetzelfde niveau door de combinatie van hogere vaste en lagere variabele kosten. Net zoals de vaste kosten ligt de vergoeding voor eigen arbeid hoger voor de 50% bedrijven met het hoogste bruto saldo. De totale kosten inclusief eigen arbeid liggen daardoor hoger.

Tabel 3 geeft de technische en economische kengetallen voor de twee groepen. De 50% bedrijven met het hoogste bruto saldo hebben algemeen betere technische en economische kengetallen: een hogere vruchtbaarheid, een lagere sterfte, een betere groei, een lager krachtvoederverbruik en hogere verkoopprijzen per kg.

De 50% bedrijven met het hoogste bruto saldo hebben een betere kalvingsindex: een kalvingsindex van 1,03 tegenover 0,95 voor de 50% bedrijven met het laagste bruto saldo. De sterftepercentages voor stieren (5,0%), vaarzen (2,7%) en zoogkoeien (0,8%) liggen een stuk lager. De jaargroei per afgekalfde zoogkoe per jaar is met 578 kg groter. Net zoals de dagelijkse groei van de stieren, die 985 gram per dag bedraagt. Het krachtvoederverbruik per stier ligt 0,6 kg / dag lager en is gelijk aan 2,0 kg / dag. De krachtvoederprijs is eveneens iets lager. Dat verklaart de lagere krachtvoederkosten in Tabel 2.

Het vervangingspercentage van zoogkoeien ligt met 43% gemiddeld 11% hoger voor de groep bedrijven met het hoogste bruto saldo. Het hogere vervangingspercentage resulteert in een lagere leeftijd bij verkoop: 4,95 jaar of een half jaar vroeger dan de groep met het laagste bruto saldo. De gemiddelde leeftijd voor verkoop van stieren ouder dan één jaar ligt met 19,8 maanden anderhalve maand vroeger bij min of meer hetzelfde verkoopgewicht. De prijs per kg ligt 2,5% hoger (3,22 euro per kg levend). De hogere groei in vleesproductie en de hogere verkoopprijs verklaart de hogere totale opbrengst in Tabel 2 hiervoor.

Tabel 3 Spreiding technische kengetallen volgens indeling op basis van bruto saldo (BS) in euro / zoogkoe, 2010

	50% bedrijven met laagste BS	50% bedrijven met hoogste BS
Algemene bedrijfskenmerken		
Aantal bedrijven	35	36
Aantal zoogkoeien	52	44
Aantal zoogkoeienquotum	38	39
Aantal stuks vaarzen per zoogkoe	1,07	1,18
Vruchtbaarheid en sterfte		
Leeftijd bij eerste kalving zoogkoe (maanden)	30,7	30,7
Percentage levend geboren kalveren (%)	95,9	96,3
Tussenkalftijd (dagen)	426	417
Kalvingsindex	0,95	1,03
Vervangingspercentage zoogkoeien (%)	34,8	43,2
Sterftepercentage stieren (%)	8,81	4,98
Sterftepercentage vaarzen (%)	4,48	2,73
Sterftepercentage zoogkoeien (%)	1,99	0,79
Voeder en groei		
Jaargroei per afgekalfde zoogkoe (kg / jaar)	531	578
Groei stieren (g / dag)	924	985
Gemiddeld krachtvoerverbruik van stieren (kg / dag)	2,59	2,00
Prijs van het krachtvoer van stieren (euro / 100 kg)	29,9	28,5
Verkoop		
Gemiddelde leeftijd verkoop van zoogkoeien (jaren)	5,41	4,95
Gemiddelde leeftijd verkoop van stieren ouder dan 1 jaar (maanden)	20,5	19,8
Gemiddeld gewicht zoogkoe bij verkoop (kg / stuk)	758	742
Gemiddeld gewicht stieren bij verkoop ouder dan 1 jaar (kg / stuk)	667	668
Gemiddelde prijs bij verkoop zoogkoeien (euro / stuk)	1.953	1.950
Gemiddelde prijs bij verkoop stieren ouder dan 1 jaar (euro / stuk)	2.142	2.242
Gemiddelde prijs bij verkoop zoogkoeien (euro / kg)	2,65	2,67
Gemiddelde prijs bij verkoop stieren ouder dan 1 jaar (euro / kg)	3,14	3,22

Bron: LMN

1.3 Spreiding resultaten volgens familiaal arbeidsinkomen in euro per zoogkoe

In 1.2 zijn de bedrijven ingedeeld op basis van het verschil in bruto saldo. Hierna worden de groepen ingedeeld op basis van het verschil in familiaal arbeidsinkomen. Een indeling op basis van het bruto saldo sluit meer aan bij de operationele bedrijfsvoering. Er wordt geen rekening gehouden met de vaste kosten waar een bedrijfsleider op korte termijn niets (of zeer weinig) aan kan veranderen. Bij een indeling op basis van het familiaal arbeidsinkomen daarentegen worden de vaste kosten wel meegenomen. Hierdoor kan het gebeuren dat bedrijven die productietechnisch zeer goed presteren maar zeer hoge afschrijvingen en (fictieve) intresten

hebben (doordat ze nieuw zijn of recent zwaar geïnvesteerd hebben), bij de slechtere bedrijven ingedeeld worden.

Tabel 4 toont de economische resultaten voor de 50% bedrijven met het laagste en de 50% bedrijven met het hoogste familiaal arbeidsinkomen (FAI). De spreiding is zeer groot. Het verschil in FAI bedraagt 740 euro per zoekoe (243 euro tegenover -481 euro per zoekoe). Enkel het FAI voor de 50% bedrijven met het hoogste FAI is positief. De 50% bedrijven met het laagste FAI zien niet alle kosten (exclusief eigen arbeid) vergoed. De ontkoppelde steun (i.e. bedrijfstoelage) is niet meegenomen in de analyse.

Het verschil in FAI is een gevolg van hogere opbrengsten (+18%), lagere variabele kosten (-11%) en - in tegenstelling tot de indeling op basis van bruto saldo – lagere vaste kosten (-27%). De lagere variabele kosten zijn een gevolg van lagere dierenarts- en ruwvoederkosten. De lagere vaste kosten zijn een gevolg van lagere afschrijvingen, lagere vaste kosten voor ruwvoer en lagere fictieve intresten. Vooral de lagere kosten voor afschrijvingen (-44%) springen hierbij in het oog.

De lagere variabele en vaste kosten resulteren in een verschil in totale kosten excl. eigen arbeid van 411 euro per zoekoe: 2.194 euro per zoekoe voor de 50% bedrijven met het laagste tegenover 1.783 euro per zoekoe voor de 50% bedrijven met het hoogste familiaal arbeidsinkomen. De totale kosten inclusief eigen arbeid van de hoogste FAI-groep bedragen 2.979 euro per zoekoe. Dat is 15% lager dan de 2.516 euro per zoekoe van de laagste FAI-groep.

Tabel 4 Economische resultaten vleesvee in euro per zoekoe voor 2010: onderscheid 50% bedrijven met laagste en 50% bedrijven met hoogste familiaal arbeidsinkomen (FAI)

	50% bedrijven met laagste FAI	50% bedrijven met hoogste FAI	Vershil hoogste FAI – laagste FAI
Aantal bedrijven	36	35	-
Aantal zoekkoeien	45	51	6
Variabele kosten (1)	1.159	1.028	-131
Subtotaal voederkosten	860	801	-59
Variabele kosten ruwvoeder	325	281	-44
Krachtvoeder	410	402	-8
Plantaardige nevenproducten	124	118	-6
Dierenartskosten	219	176	-43
Overige variabele kosten	81	51	-30
Vaste kosten (2)	1.035	755	-280
Afschrijvingen	302	168	-134
Fictieve intresten	286	234	-52
Werktuigkosten	49	39	-10
Diverse kosten gebouwen en gronden	41	34	-7
Vaste kosten ruwvoeder	326	252	-74
Overige vaste kosten	31	29	-2
Totale kosten excl. eigen arbeid	2.194	1.783	-411
Vergoeding eigen arbeid (3)	785	732	-53
Eigen arbeid ruwvoer	191	176	-15
Totale kosten incl. eigen arbeid	2.979	2.516	463
Opbrengst en bedrijfsresultaat			
Totale opbrengst (4)	1.713	2.027	314
Omzet en aanwas	1.568	1.817	249
Zoogkoeienpremie	146	210	64
Bruto saldo (5) = (4) – (1)	554	999	445
Familiaal arbeidsinkomen (6) = (5) – (2)	-481	243	724
Netto bedrijfsresultaat (7) = (6) – (3)	-1.266	-489	777
Bedrijfstoelage	223	220	-3

2 RESULTATEN IN EURO / 100 KG VLEES (LEVEND GEWICHT)

De kosten per geproduceerde eenheid (in euro per 100 kg vleesproductie levend gewicht) geven eveneens een beeld van de productiviteit. Het is immers mogelijk dat een bepaald bedrijf hoge kosten per zoogkoe kent, maar tegelijkertijd een hoge vleesproductie behaalt. De vleesproductie (levend gewicht) is het gewicht van de dieren bij verkoop en noodslacht, de eindinventaris, min het gewicht bij aankoop en begininventaris. In dit deel worden enkel de resultaten van de kostprijsanalyse voor het totaal van de bedrijven verduidelijkt, niet voor de onderverdeling in een groep met een hoog en een groep met een laag bruto saldo / familiaal arbeidsinkomen.

Tabel 5 toont de economische resultaten van vleesvee in euro per 100 kg. De totale kostprijs excl. vergoeding eigen arbeid voor het houden van vleesvee in 2010 bedraagt 337 euro per 100 kg. Dat is 2% hoger dan in 2009, toen het 330 euro / 100 kg was. Dat is een gevolg van hogere variabele kosten in 2010 door hogere krachtvoederprijzen waardoor de voederkosten hoger zijn.

De kosten verbonden aan eigen arbeid bedragen 129 euro per 100 kg. De totale kosten incl. vergoeding eigen arbeid bedragen daardoor 466 euro per 100 kg (3% lager dan in 2009).

De variabele kosten nemen ongeveer 40% van de kosten incl. vergoeding eigen arbeid voor hun rekening, de vaste kosten 32% en de vergoeding eigen arbeid 28%. Dat is vergelijkbaar met het aandeel van deze kosten uitgedrukt in euro per zoogkoe. Wat de belangrijkste kostenposten betreft is het beeld eveneens gelijkaardig.

De totale opbrengst (inclusief zoogkoeienpremie) bedraagt 320 euro per 100 kg in 2010. Dat is hoger dan in 2009 als gevolg van een hogere vleesprijs (zie Tabel 1 hiervoor). De hogere opbrengst in 2010 compenseert de hogere variabele kosten. Het familiaal arbeidsinkomen is in beide jaren met -17 euro per 100 kg licht negatief. Dat betekent dat de totale opbrengsten niet voldoende zijn om de kosten - zelfs exclusief eigen arbeid - te vergoeden.

Tabel 5 Economische resultaten vleesvee in euro per 100 kg vlees (levend gewicht) voor de periode 2009-2010

	Totaal 2010	Totaal 2009
Aantal bedrijven	72	71
Variabele kosten (1)	186	179
Vaste kosten (2)	151	151
Totale kosten, excl. eigen arbeid	337	330
Vergoeding eigen arbeid (3)	129	149
Totale kosten, incl. eigen arbeid	466	478
Totale opbrengst (4)	320	313
Bruto saldo (5) = (4) - (1)	134	134
Familiaal arbeidsinkomen (6) = (5) - (2)	-17	-17
Netto bedrijfsresultaat (7) = (6) - (3)	-146	-165
Bedrijfstoeslag	38	41

Bron: LMN

De ontkoppelde steun (i.e. bedrijfstoeslag) is echter niet meegenomen in de analyse. Die bedraagt 38 euro per 100 kg in 2010. Indien die wel wordt meegenomen in het familiaal arbeidsinkomen is dat positief. Het netto bedrijfsresultaat bedraagt -146 euro per 100 kg in 2010 en blijft negatief ook indien de bedrijfstoeslag meegerekend wordt.

5. CONCLUSIES

In 2010 bedragen de totale kosten exclusief een vergoeding voor eigen arbeid 1.978 euro per zoogkoe. Dat is 5% meer dan het jaar ervoor en is onder meer een gevolg van hogere krachtvoederkosten door de hogere krachtvoederprijs. De totale kosten inclusief een vergoeding voor eigen arbeid zijn gelijk aan 2.735 euro per zoogkoe.

De variabele kosten hebben een aandeel van 40% in de totale kosten, de vaste kosten 32% en de vergoeding voor eigen arbeid 28%. De voederkosten zijn een belangrijke kostenpost met een aandeel van 28% voor het ruwvoeder en 47,5% voor het totaal van de voederkosten (ruwvoeder, krachtvoeder en plantaardige nevenproducten). De fictieve intresten in de vleesveehouderij (5% intrest op levend, dood en omlopend kapitaal, en 5% intrest op de waarde van de gebouwen in eigendom) hebben een aandeel van 9,5% in de totale kosten wat veel is ten opzichte van andere sectoren. Een groot deel daarvan zit vast in het levend kapitaal (i.e. de dieren).

De totale opbrengst (incl. zoogkoeienpremie) is in 2010 gelijk aan 1.879 euro per zoogkoe. Die ligt 5% hoger dan het jaar ervoor als gevolg van een hogere vleesprijs. Door de hogere totale kosten blijft het familiaal arbeidsinkomen nagenoeg gelijk in 2010. Met -99 euro per zoogkoe is dat negatief. Dat houdt in dat de eigen arbeid niet vergoed wordt. De bedrijfstoeslag (221 euro per zoogkoe in 2010) zit niet in de totale opbrengst. Indien wel dan wordt het familiaal arbeidsinkomen positief, zij het onvoldoende om de eigen arbeid volledig te kunnen vergoeden.

De spreiding tussen de bedrijven binnen één jaar is zeer groot. Het verschil in bruto saldo tussen de 50% bedrijven met het hoogste en de 50% bedrijven met het laagst bruto saldo bedraagt 610 euro per zoogkoe: 1.114 euro tegenover 504 euro per zoogkoe. Dat is vooral een gevolg van hogere totale opbrengsten (+30%) en – in mindere mate – lagere variabele kosten (-10%). Het familiaal arbeidsinkomen ligt eveneens hoger: 170 euro tegenover -335 euro per zoogkoe.

De 50% bedrijven met het hoogste bruto saldo hebben algemeen betere technische en economische kengetallen: een hogere kalvingsindex en een lagere tussenkalftijd, een lager sterftepercentage, een lager krachtvoederverbruik, een betere jaargroei per zoogkoe en een hogere dagelijkse groei van de stieren, en een hogere verkoopsprijs per kg vlees.

FIGURENLIJST

Figuur 1 Economische resultaten: methodiek	3
Figuur 2 Aandeel kostenposten vleesvee in totale kosten incl. eigen arbeid, in %, boekjaar 2010	8

TABELLENLIJST

Tabel 1 Technische en economische kengetallen.....	6
Tabel 2 Economische resultaten vleesvee in euro per zoogkoe voor de periode 2009 – 2010: boekjaren 2008 en 2009: totaal + onderscheid 50% bedrijven met laagste en hoogste bruto saldo (BS)	9
Tabel 3 Spreiding technische kengetallen volgens indeling groepen op basis van bruto saldo (BS) in euro / zoogkoe, 2010	11
Tabel 4 Economische resultaten vleesvee in euro per zoogkoe voor 2010: onderscheid 50% bedrijven met laagste en hoogste familiaal arbeidsinkomen (FAI)	12
Tabel 5 Economische resultaten vleesvee in euro per 100 kg vlees (levend gewicht) voor de periode 2009-2010	13

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: DEFINITIES TECHNISCHE EN ECONOMISCHE KENGETALLEN

Vruchtbaarheid en sterfte	Eenheid	Omschrijving
Aantal vaarzen per zoogkoe	Stuks	Gemiddeld aantal aanwezig vrouwelijk jongvee van zoogkoeien (vaarzen) per gemiddeld aanwezige zoogkoe.
Percentage levend geboren kalveren	%	Aantal levend geboren kalveren t.o.v. het totaal aantal geboren kalveren (levend en doodgeboren).
Leeftijd eerste kalving	Maanden	De gemiddelde leeftijd in maanden van vrouwelijk jongvee (vaarzen) bij eerste kalving.
Tussenkalftijd zoogkoeien	Dagen	Gemiddeld aantal dagen tussen twee kalvingen van zoogkoeien.
Kalvingsindex		Aantal levend geboren kalveren van zoogkoeien en vrouwelijk jongvee van zoogkoeien (vaarzen) per gemiddeld aanwezige zoogkoe.
Vervangingspercentage zoogkoeien	%	Aantal overgangen van vrouwelijk jongvee (vaarzen) naar zoogkoeien + aantal aangekochte zoogkoeien per gemiddeld aanwezige zoogkoe op begininventaris.
Sterftepercentage stieren	%	Totaal aantal gestorven mannelijk jongvee (stieren) t.o.v. het totaal aantal opgezette mannelijke dieren (begininventaris + aankopen + overgangen in).
Sterftepercentage vaarzen	%	Totaal aantal gestorven vrouwelijk jongvee (vaarzen) gedeeld door het aantal opgezet vrouwelijk jongvee (BI + aankopen + overgangen IN).
Sterftepercentage zoogkoeien	%	Totaal aantal gestorven zoogkoeien gedeeld door het aantal opgezette zoogkoeien (BI + aankopen + overgangen IN).
Sterftepercentage jongvee tot één jaar	%	Aantal gestorven en doodgeboren jongvee (mannelijk + vrouwelijk) binnen het jaar na geboorte t.o.v. het aantal geboren jongvee (mannelijk + vrouwelijk) dat niet binnen het jaar verkocht is.

Voeders en groei	Eenheid	Omschrijving
Jaargroei per afgekalfde zoogkoe	kg/jaar	De totale vleesproductie van zoogkoeien, vrouwelijk en mannelijk jongvee van zoogkoeien per jaar gedeeld door het aantal kalvingen van zoogkoeien en vrouwelijk jongvee van zoogkoeien (vaarzen)De totale vleesproductie omvat het gewicht van verkopen en sterfte verminderd met het aankoop- en geboortegewicht, en gecorrigeerd met overgang- en inventarisverschillen.
Groei stieren per dag	g /dag	De totale vleesproductie van het mannelijk jongvee (de stieren) uitgedrukt in g/dag. De totale vleesproductie omvat het gewicht van verkopen en sterfte verminderd met het aankoop- en geboortegewicht en gecorrigeerd met overgang- en inventarisverschillen.
Krachtvoederverbruik stieren per dag	kg/dier/dag	Het krachtvoederverbruik van de stieren uitgedrukt in kg/dag.

Prijs krachtvoeder stieren per 100 Kg	Euro /100 kg	De gemiddelde prijs van het krachtvoeder uitgedrukt per 100 kg. Dit omvat zowel het aangekochte krachtvoeder als het op het bedrijf zelf geteelde krachtvoeder.
---------------------------------------	--------------	---

Verkoop	eenheid	Omschrijving
Leeftijd verkocht stieren ouder dan 1 jaar	Maanden	De gemiddelde leeftijd in maanden van het verkocht mannelijk jongvee (stieren) ouder dan 1 jaar.
Leeftijd verkochte zoogkoeien	Jaren	De gemiddelde leeftijd in jaren van de verkochte zoogkoeien (inclusief overgangen naar reformkoeien).
Gewicht verkochte zoogkoeien	Kg	Het gemiddelde gewicht in kg van de verkochte zoogkoeien (inclusief overgangen naar reformkoeien)
Gewicht verkochte stieren mannelijk ouder dan 1 jaar	(kg)	Het gemiddelde gewicht in kg van het verkocht mannelijk jongvee (stieren) ouder dan één jaar.
Verkoopprijs verkochte zoogkoeien	Euro/stuk	De gemiddelde verkoopprijs van de verkochte zoogkoeien (inclusief overgangen naar reformkoeien).
Verkoopprijs verkochte stieren ouder dan 1 jaar	Euro / stuk	De gemiddelde verkoopprijs van het verkocht mannelijk jongvee (stieren) ouder dan één jaar.
Verkoopprijs verkochte zoogkoeien	Euro/kg	De gemiddelde verkoopprijs van al de verkochte zoogkoeien (inclusief overgangen naar reformkoeien) uitgedrukt in euro per kg levend gewicht.
Verkoopprijs verkochte stieren ouder dan 1 jaar	Euro / kg	De gemiddelde verkoopprijs van het verkocht mannelijk jongvee (stieren) ouder dan één jaar uitgedrukt in euro per kg levend gewicht.

BIJLAGE 2: DEFINITIES KOSTEN EN OPBRENGSTEN

OPBRENGSTEN

Omzet en aanwas is de som van de waarden van alle veebewegingen (inventarisverschillen, aankoop, verkoop, noodslacht, sterfte, geboorte en overgangen) van de dieren.

Dieren inventarisverschillen is het waardeverschil van de dieren aanwezig op het einde van het boekjaar t.o.v. de dieren aanwezig in het begin van het boekjaar. De waarde van fokdieren wordt gewaardeerd aan een gebruikswaarde. De waarde van het overige vee wordt gewaardeerd aan de marktwaarde op 31 december.

Dieren aankoop is de waarde van de aangekochte dieren.

Dieren verkoop, noodslacht, sterfte is de waarde van de gestorven en verkochte dieren.

Dieren geboorte is de waarde van de kalveren bij geboorte; deze betekenen een opbrengst voor het moederdier (zoogkoe) en een negatieve waarde (te beschouwen als een kost) voor het jongvee.

Dieren overgangen is de waarde van de dieren die overgaan naar een andere categorie verminderd met de waarde van dieren die overkomen van een andere categorie. Dit is voornamelijk de overgang wanneer een vaars voor het eerst afkalft en overgaat naar een zoogkoe. De waarde van overgang is een tabelwaarde en is afhankelijk van de leeftijd het dier.

Doordat alle diercategorieën samen genomen worden in de analyses, vallen een aantal posten (geboorte en overgangen) weg doordat wat bij de ene diercategorie een opbrengst is bij de andere een even grote kost.

VARIABELE KOSTEN

Voederkosten is de som van de waarden van alle voeders: krachtvoerders, eigen en aangekochte ruwvoerders en plantaardige nevenproducten (perspulp, draf, hooi, ...).

De ruwvoederkost bij rundvee wordt opgesplitst in variabele ruwvoederkosten, vaste ruwvoederkosten en vergoeding eigen arbeid toegekend aan de ruwvoederuitbating. Door de opsplitsing omvat het familiaal arbeidsinkomen van het rundvee geen eigen loon van de ruwvoerders, en zal bij het bruto saldo geen vaste kosten van de ruwvoeder uitbating meegerekend worden.

Variabele kosten ruwvoeder omvatten naast de variabele kosten van de voedergewassen ook nog de verrekening van eventuele verkoop van ruwvoedergewassen (zeer beperkt in praktijk) en het proportioneel deel van de waardeverschillen van inventarisverschillen van de voedergewassen. De inventarissen worden hierbij gewaardeerd aan kostprijs. Eventueel aangekochte ruwvoerders worden integraal toegevoegd bij de variabele kosten ruwvoeder.

Krachtvoerders is de waarde van de aangekochte krachtvoerders verbruikt tijdens het boekjaar, deze rubriek bevat tevens de waarde van de eigen marktbaar gewassen die werden verbruikt als krachtvoeder (CCM, ...). Omvat ook de waarde van melkpoeder en melk van melkkoeien gevoerd aan dieren.

Verbruik plantaardige nevenproducten is de waarde van de aangekochte bijproducten (draf, perspulp) en de eigen en aangekochte plantaardige nevenproducten (stro, hooi) die werden verbruikt tijdens het boekjaar.

Dierenartskosten is de waarde van diergeneeskundige zorgen, inclusief de kosten voor de geneesmiddelen. De kosten voor kunstmatige inseminatie worden geboekt onder 'diverse kosten aan vee'.

Overige variabele kosten: deze post bevat de niet eerder vermelde variabele kosten. Voorbeelden zijn energiekosten verkoopskosten, mestafzet en mestheffing (mestafzet, -transporten en -heffingen), kunstmatige

inseminatie, betaalde dekgelden, Sanitel, kadaverophaling, sanitair fonds, voeder- en mestontledingen, verzekering dieren, onderhoudsproducten voor vee en dergelijke....

VASTE KOSTEN

Afschrijvingen: dit zijn jaarlijkse afschrijvingen van de investeringsgoederen. Het afschrijvingspercentage wordt bepaald op basis van de levensduurte van de investeringen. De afschrijvingen worden, met uitzondering van quota, berekend op de vervangingswaarde. Deze vervangingswaarde wordt berekend door jaarlijks de aankoopwaarde van de investeringen te indexeren.

Fictieve intresten: Jaarlijks wordt een fictieve interest toegerekend op de gemiddelde balanswaarde van het bedrijfskapitaal (omlopend kapitaal, het vee, de planteninventaris, de werktuigen en de overige investeringen) en het grond- en gebouwenkapitaal (grondverbeteringen, gebouwen, glasopstand, quota, installaties, aanplantingen en meerjarige aanplantingen + steunmateriaal).

Werktuigkosten: kosten voor klein gereedschap, onderhoudskosten aan machines en trekkers, kosten voor smeermiddelen, verzekeringen en belastingen voor trekkers en machines en forfaitaire kosten voor het gebruik van een wagen, motor of fiets.

Diverse kosten aan gronden en gebouwen: kosten onroerende voorheffing, verzekering bedrijfsgebouwen, grond- en erfverbeteringen, onderhoudskosten, water en diverse heffingen voor water, andere grondlasten, e.d..

Vaste kosten ruwvoeder: de som van alle vaste kosten die verbonden zijn aan de productie van ruwvoerders op het eigen bedrijf en die doorgerekend worden aan de dieren. Dit is inclusief een proportioneel deel van de inventarisverschillen.

Overige vaste kosten: deze post bevat de niet eerder vermelde vaste kosten. Voorbeelden zijn betaalde arbeidskrachten (betaalde lonen, belastingen en verzekeringen voor tewerkgesteld personeel), betaalde huur van gebouwen en algemene onkosten (lidgelden en abonnementen, administratieve kosten, milieubelasting, telefoonkosten, verzekeringen e.d.).

VERGOEDING EIGEN ARBEID

Vergoeding eigen arbeid: de toegerekende lonen volgens de gepresteerde uren van de bedrijfsleider en de niet betaalde gezinsleden. Voor deze arbeid wordt het uurloon berekend op basis van de minimumlonen vastgesteld door het Nationaal Paritair Comité voor de land- en tuinbouw, verhoogd met de sociale lasten. De uurlonen gebruikt in 2009 en 2010 zijn hieronder weergegeven.

Waardering van gezinsarbeid (vergoeding eigen arbeid) (landbouw)

Leeftijd gezinsleden	Uurloon 2009 (euro /uur)	Uurloon 2010 (euro /uur)
Geschoold 18 – 65 jaar	15,18	14,87
Ongeschoold 18 – 65 jaar	13,46	13,18
17 jaar en 65+	10,15	9,92
16 jaar	8,77	8,63
14 en 15 jaar	7,52	7,39

Bron: Nationaal Paritair Comité voor de land- en tuinbouw (CAO)

Vergoeding eigen arbeid ruwvoerders: de toegerekende lonen die verbonden zijn aan de productie van ruwvoerders op het eigen bedrijf en die doorgerekend worden aan de dieren, inclusief proportioneel deel van de inventarisverschillen.